

AVUI COMENÇARÀ EL DEBAT SOBRE LA NOVA ORGANITZACIÓ POLITICA DE CATALUNYA

Les portes de la República

Qui podrà queixar-se, entre la gent dretista, d'aquesta República espanyola que ara porta el segell del 19 de novembre del 1933? És una República generosa i confiada, amb unes portes molt amples pel costat dret. Tan amples, que la Ceda del senyor Gil Robles ha entrat suau i suau a la casa, s'hi ha instal·lat amb llibertat completa, i avui s'hi troba com a la casa pròpia.

La pràctica del senyor Gil Robles ha reeixit plenament davant els ulls admirats dels republicans del 14 d'abril. 'Aquests havien anat enllà a través del bienni Azàna, l'edifici de la República esquerrista, autonomista, laica i socialitzant. Els elements que el dia 10 d'agost del 1932 volgueren enderrocar la per la força fracassaren d'una manera ràpida i total. Però aquells altres elements que es proposaren, no pas enderrocar violentament la República esquerrista, ans bé transformar-la d'acord amb llurs idees, han recorregut ja dues de les tres etapes del pla concebut, etapes que el Debat ha resumit així: primera, ajudar Lerroux; segona, col·laborar amb Lerroux; tercera, substituir Lerroux.

Quina amplitud tenen les portes de la República! La Ceda hi ha passat sense cap gran esforç, i només amb un cert soroll a fora.

No. No era prudent ni sensat l'assalt per la violència una República que té obertes les seves amples portes als elements catòlics i conservadors. Per què Gil Robles i els seus havien de destruir l'edifici de la República, si la cosa més fàcil del món era l'apoderar-se d'aquest edifici bastit per uns arquitectes idealistes i optimistes?

L'error dels homes del bienni fou el creure que llur obra només podia ésser atacada i desfet per la violència. Creien que per aquest camí tenien ben assegurada la casa, i estaven tranquils. No van preveure que l'atac i la desfeita podien venir pel costat del sufragi i del Parlament. Es preocuparen més de la força pública que de l'opinió pública. I els victoriosos del 10 d'agost foren els vençuts del 19 de novembre.

Una República tan generosa, tan confiada, amb tan amples portes en el costat dret, no mereixia pas que cap dretista i jes mal. És merècia, al contrari, que el senyor Gil Robles, tot dirigint la reforma del règim, en fos el protector.

La tàctica del senyor Gil Robles apareix tan hàbil i excel·lent, que a hores d'ara va en camí de tenir imitadors. Ja veiem el senyor Calvo Sotelo que ja equilibra damunt la corda fluixa de la forma de govern, i es mostra disposat a assajar l'aplicació del seu programa dins el mateix edifici cobert i embanderat el 14 d'abril, enllestint durant el bienni i reformat després del 19 de novembre del 1933.

Després d'una reforma, una altra en pot venir. Després del vaticanisme cristiano-social del senyor Gil Robles pot venir el corporativisme musulmà del senyor Calvo Sotelo. Les portes de la República són prou amples per aquest camí.

A. ROVIRA I VIRGILI

SEVERIA MARTÍNEZ ANIDO

Un aclariment

Sota el títol «Una aclaració», La Vanguardia d'ahir publica aquest solt informatiu:

«El diputat de la Lliga senyor Gallart i Folch, els discursos parlamentaris del qual segurament que «nos recordaran els nostres lectors, ha fet declaracions a un periodista. Les hem llegides dues vegades. I no hem d'afegir res a la notícia.»

«Els de El Correo Catalán ja han esbrinat el com i el què de la veu misteriosa de Saragosa. Es tracta de maniobres de la masoneria. Això no ho diuen clar, però si hom s'hi fixa una mica ho lleueix entre ratlles.»

«Heus ací una nova que ens ha omplert de sorpresa. El senyor Polo Otín ha donat el càrrec! Si no ho haguessim llegit a Renovació no ho creuríem... Què passarà, senyor, què passarà?»

«A la Generalitat ha estat disposat que tots els funcionaris facin constar els seus noms i cognoms. Estem veient un esclat esferòic de polipolític.»

«Amb dir que fins hi ha qui ha declarat conèixer, a més del català i el castellà, el valencià i el mallorquí!»

«Ara tornarà a posar-se d'actualitat l'interessant llibre «De la Dictadura a la República», original d'un periodista militar, en la qual obra ja una crua i descarnada crítica de la dictadura i dels seus homes. Caldria tornar a llegir-lo.»

«Al baró de Viver l'han fet vicepresident de l'Associació Espanyola a Catalunya.»

«Al senyor Puig, de l'Institut Agrícola de Sant Isidre, també li han donat un càrrec. I així mateix al senyor Bertran i Gilell... Ja hi són tots. Només hi manca el comte de Montseny.»

«Es veu que no és «persona grata».

«Ha ressuscitat el jove Bartrina, ex-alcalde dictatorial de Girona. Si figurar als rengles de Renovació pot dir-se'n resucitador. Que nosaltres creiem que no.»

«Hem llençat la llista dels encarregats de dirigir els agraris espanyols a Catalunya. No hi hem conegut ningú. Tant modesta ens enamora.»

«El president de l'Associació de Cacadors ens comunica, atentament, que aquella entitat és apolítica i respectuosa amb els poders legítims constituïts.»

«Val més així. Aquells cristalls gravats ens havien fet pensar malament...»

«El president de l'Associació de Cacadors ens comunica, atentament, que aquella entitat és apolítica i respectuosa amb els poders legítims constituïts.»

«Val més així. Aquells cristalls gravats ens havien fet pensar malament...»

DIU QUE DIU...

El senyor Goicoechea, A. Goicoechea, la ha anat a Roma i ha vist el Borbó.

El senyor Goicoechea i Cascochea la n'ha tornat un xic degebrat, segons diuen els qui ho veuen.

El senyor Goicoechea i Cascochea la ja no s'engressa amb don dures.

El comte de Valledano, un bon senyor de la dictadura que tirava per filantrop, ara és dol que només s'hagi afusellat dos infelços.

Pel que es veu, el comte de Valledano troba que són pocs... Què n'ha fet de la seva filantropia el bon amic del dictador?

Una suspensió de càrrec i son, de la qual hom ha parlat molt aquests dies, sabem que ha disgustat profundament una alta personalitat. Aquesta, fada en referències que creia fidelíssimes, estava confiada que el fet no es produiria. I s'ha produït.

El món ens reserva cada sorpresa!

Ara els lladres han agafat afició a les coses velles. I fins, en una ermita de Tossal, s'han emportat una reliquia.

Ara compremem per què el comte de Figols no assisteix a les reunions de Derecha de Catalunya.

Té por.

El diputat de la Lliga senyor Gallart i Folch, els discursos parlamentaris del qual segurament que «nos recordaran els nostres lectors, ha fet declaracions a un periodista. Les hem llegides dues vegades. I no hem d'afegir res a la notícia.»

«Els de El Correo Catalán ja han esbrinat el com i el què de la veu misteriosa de Saragosa. Es tracta de maniobres de la masoneria. Això no ho diuen clar, però si hom s'hi fixa una mica ho lleueix entre ratlles.»

«Heus ací una nova que ens ha omplert de sorpresa. El senyor Polo Otín ha donat el càrrec! Si no ho haguessim llegit a Renovació no ho creuríem... Què passarà, senyor, què passarà?»

«A la Generalitat ha estat disposat que tots els funcionaris facin constar els seus noms i cognoms. Estem veient un esclat esferòic de polipolític.»

«Amb dir que fins hi ha qui ha declarat conèixer, a més del català i el castellà, el valencià i el mallorquí!»

«Ara tornarà a posar-se d'actualitat l'interessant llibre «De la Dictadura a la República», original d'un periodista militar, en la qual obra ja una crua i descarnada crítica de la dictadura i dels seus homes. Caldria tornar a llegir-lo.»

«Al baró de Viver l'han fet vicepresident de l'Associació Espanyola a Catalunya.»

«Al senyor Puig, de l'Institut Agrícola de Sant Isidre, també li han donat un càrrec. I així mateix al senyor Bertran i Gilell... Ja hi són tots. Només hi manca el comte de Montseny.»

«Es veu que no és «persona grata».

«Ha ressuscitat el jove Bartrina, ex-alcalde dictatorial de Girona. Si figurar als rengles de Renovació pot dir-se'n resucitador. Que nosaltres creiem que no.»

«Hem llençat la llista dels encarregats de dirigir els agraris espanyols a Catalunya. No hi hem conegut ningú. Tant modesta ens enamora.»

«El president de l'Associació de Cacadors ens comunica, atentament, que aquella entitat és apolítica i respectuosa amb els poders legítims constituïts.»

«Val més així. Aquells cristalls gravats ens havien fet pensar malament...»

«El president de l'Associació de Cacadors ens comunica, atentament, que aquella entitat és apolítica i respectuosa amb els poders legítims constituïts.»

«Val més així. Aquells cristalls gravats ens havien fet pensar malament...»

POMPEU FABRA I POC

Director de la Càtedra Superior de Català, que ha estat suspès d'empleu sou, segons ordre publicada al Butlletí de la Generalitat, d'abans d'ahir.

Sobre la suposada formació d'un nou partit

Copiem de «Miradors»:

«Fa dies que circula el rumor, del qual s'han fet ressò diversos periòdics, que es fan gestions per a la formació d'una anomenada Esquerra Catalana, que seria integrada, principalment, per elements d'Acció Catalana i d'altres organitzacions polítiques.»

Estem autoritzats per a afirmar que fins al present cap symptoma dintre les organitzacions d'Acció Catalana no permet suposar que, d'esser certes les gestions esmentades, es comenci a la col·laboració d'elements d'aquest Partit. I no cal dir que ningú no pot haver-hi participat atribuïnt-se la representació d'Acció Catalana, el Secretariat de la qual recomana a tots els afiliats, especialment els dirigents d'organitzacions que li són adherides, que no atenguin altres indicacions que les que els arriben per conducte dels organismes autoritzats del Partit.»

La guerra del Chaco

UNS AVIONS BOLIVIANOS ATAQUEN UN VAIXELL BRASILER, PERÒ EL BRASIL NO PREN CAP REPRESA.

Rio de Janeiro, 28. — El Ministeri de Negociis Estrangers publica un comunicat precisant que el títol del vaixell «Paraguay» per part d'uns avions bolivians va ocórrer exactament el dia 24 de novembre. El títol dels avions no va tocar el dit vaixell. El comunicat afirma que no hi va haver cap víctima. Acaba declarant que el ministre de Negociis Estrangers ha adoptat les mesures pertinents en aquest cas.

Les diligències dels companys i ex-consellers de la Generalitat han estat trameses al Tribunal de Garanties

Per l'Auditoria militar han estat trameses al Tribunal de Garanties les diligències que fan referència als sumaris que s'han iniciat contra el senyor Lluís Companys i els ex-consellers del Govern de la Generalitat de Catalunya per ésser l'elemental Tribunal el que els ha de jutjar.

PERÒ NO DEL SENYOR JOAN CASANOVES

En canvi, per no estar inclòs en el Decret publicat per la «Gaceta» els documents que fan referència al senyor Joan Casanoves resten a l'Auditoria i, per tant, els seus sumaris seguirà el curs pel fur de guerra.

EL TEMPS. — Per la zona de Tremp, pla de Lleida i curs de l'Ebre, domina el núvol i boires. Per la resta del país el temps és bo amb el completament serà i vents fluïxos del sector Nord. Les temperatures mínimes registrades, han estat de 6 graus sota zero a Ribes, 5 a Núria i 4 també sota zero a Capdellà, Manresa i Sant Julià de Vilatorrada.

COMENÇARÀ A LES 5 DE LA TARDA I LES INTERVENCIÓNS QUE ES PREVEUEN

Madrid, 28. — Als passadissos de la Cambra s'ha sabut a darrera hora que el debat sobre Catalunya començarà a les cinc en punt de la tarda de demà, dijous.

Parlarà, en primer terme, el senyor Honorat Maura, el qual sol·licitarà el criteri favorable a l'anul·lació de l'Estatut. Després parlarà el senyor Trias de Bes, per tal de defensar l'esmena de la seva minoria ja coneguda. Després parlarà el diputat senyor Trabat, el qual defensarà també la seva esmena, que ja fou feta pública en el seu dia. El senyor Sainz Rodríguez, en nom de Renovació Espanyola, defensarà el punt de vista d'aquest partit, contrari també a l'Estatut.

Es parla també que en el debat intervinen els senyors Ventosa i Calvet, Goicoechea i Calvo Sotelo, i el senyor Royo Villanova, el qual ha manifestat que està disposat a presentar una proposició amb les signatures necessàries per tal de demanar la revisió de l'Estatut.

El vot particular de la minoria de la Ceda ha estat molt discutit, per tractar-se d'una proposició d'una minoria governamental.

EL DIPUTAT RADICAL SENYOR ARMASA CREU QUE SERA APROVADA LA FORMULA DEL GOVERN REPUBLICAN.

Madrid, 28. — El diputat radical senyor Armasa ha manifestat als periodistes que demà es discutirà el projecte de llei referent al règim provisional de la regió catalana, i que ell creia que seria aprovada la proposta del Govern amb lleugeres esmenes.

LA REVISIÓ DELS TRASPASSOS A LA GENERALITAT I EL MINISTERI D'INDUSTRIA

Madrid, 28. — El ministre d'Indústria i Comerç, senyor Orozco ha manifestat als periodistes que per un acord adoptat en un recent Consell de ministres, cada membre del Govern venia obligat a revisar els serveis del seu Departament que han estat traspasats a la Generalitat de Catalunya. Pel que al meu es refereix —ha afegit— ja tinc una proposta en la qual únicament autoritzo el traspàs dels serveis de pesos i mesures, però en canvi m'oposo al fet que es verifiqui el traspàs dels serveis de comptadors d'electricitat, gas, etc., i a l'adme de les Prefectures d'Indústries.

Ha afegit el senyor Orozco que aviat se celebrerà un Consell extraordinari, la data del qual no s'ha determinat encara, en el qual s'abordan aquests problemes.

Ha parlat de la sots-secretaria de la Marina civil i ha dit que ja s'ha venia decretat la dissolució del Patronat de la Delegació d'Indústries existent i que s'estava treballant per la reorganització dels serveis en el més breu termini de temps possible.

EL VOT PARTICULAR D'UN DIPUTAT CEDISTA

Madrid, 28. — El diputat de la Ceda, senyor Gil Brunón, ha presentat un vot particular al dictamen sobre el règim provisional de Catalunya.

Demana que quedin en suspens les funcions que l'Estatut atribueix a la Generalitat. Oportunitat es determinarà el procediment electoral i substitució del Parlament de la Generalitat. Mentrestant totes les funcions corresponents al Govern general, elegit per les Corts, amb facultat per tal de delegar en tot o en part les seves funcions en el Consell.

El Govern nomenarà una Comissió en el termini de quinze dies, prorrogables a altres 15, que estudiï els serveis traspasats valorant-los, i proposi els que han de subsistir, els que han de retenir-se i els que han de revertir a l'Estat.

Una fórmula del senyor Cid

Per a solucionar el problema de l'atur

A Zamora el ministre d'Obres Públiques, senyor Cid, ha fet un discurs. En aquest discurs el senyor Cid ha fet una declaració sensacional que ens d'ahir molt no recollíem.

«Mientras yo sea ministro —ha dit— no se pasará hambre en la provincia».

Aquesta declaració tan categòrica ens suggereix una solució eficaç per al problema de l'atur. Que cada província compti amb un ministre que segueixi els principis del senyor Cid.

Un Govern de 52 ministres i tot hom content.

Ens mancava això!

Els «ratés»

Rèplica a una carta de Marcel·lí Domingo

Un col·lega ha publicat, en la seva edició d'ahir, una carta de l'ex-ministre senyor Marcel·lí Domingo.

Una carta deplorable. Amb ella, són diverses les manifestacions polítiques en les quals hem vist ballar aquests dies el nom de Marcel·lí Domingo entorn de les coses de Catalunya. És una coincidència curiosa, que el mateix senyor Domingo, en la seva carta, que encara no he llegit, es refereix a la crítica que hi ha de cadascú, i per damunt de la retòrica hi ha la conducta. Això és el que oblidava —com sempre— el senyor Domingo quan demana la paraula en una hora que les veus que podrien contestar-li estan forjades al silenci.

No. No són precisament lliçons d'aprenentatge el que pot mostrar-nos Marcel·lí Domingo. És penós haver de parlar així avui, en l'adversitat. Però més ho és veure que hi ha homes que utilitzarien i el poder i la democràcia republicana de Catalunya i del poble català?

Per acabar: pot manifestar al senyor Domingo que guardi les seves repentinament activitats —que han estat superades en pocs mesos per un ministre propiament dit— i que no torni a la Ceda —per a altres empreses més tíl·les i més nobles que la de venir a formular acusacions quan sap que no se li podrà replicar adequadament.

Una nota i un comentari

Amb prec de publicació i en nom —diu— de tots els companys, el diputat senyor Trabat ens trameta la nota que segueix:

«Els diputats de la minoria parlamentària d'Espanya de Catalunya senyors Ventosa Roig, Mestre Puig, Rubió Tuduri, Palet i Barba, Calvet, Serra Moret, Mascort, Barja, Ferrer, Senyal, Mangrané, Trabat i Sunyol, en aquests moments transcendents per a la vida del nostre país, en vista de certes notes publicades a la Premsa, fan constar que, mentre no puguin actuar normalment els organismes dirigits dels respectius partits per raó de les circumstàncies excepcionals que vivim, no poden tenir altre guiatge que els propis acords, per tal com la dita minoria és l'únic òrgan representatiu que pot actuar amb llibertat i ple coneixement de causa.»

Destaquem en el seu valor la nota precedent i que els diputats de les esquerres catalanes —els ho afirmem així— no poden tenir altra norma de conducta que els seus propis acords. Perfectament. No és hora aquesta de discutir. Allà ells amb la seva responsabilitat, que haurà de pesar íntegrament al seu damunt en el suprem judici de l'opinió pública de Catalunya. Ella formularà al seu dia l'última paraula. A ella ens remetem. A la seva hora, quan aquesta opinió ha condemnat unanimitat la lamentable intervenció parlamentària dels senyors Ventosa Roig i Serra Moret, direm el que hem de dir. No entrarem avui en comentaris, penosos per a nosaltres, sobre determinats dels quals, evidentment, no poden tenir-ne responsabilitat aquells homes de la minoria parlamentària que, encara que incidentalment acompanyessin els oradors, per la seva història republicana de sempre, i pel seu silenci d'avui, no han de compartir actituds —que ens consta que no comparteixen tots— com la que ha meregut el blasme definitiu de l'opinió i l'amaror sorpresa de nòcils parlamentaris afins.

I prou. No estem disposats a insistir sobre un motiu que ens dol i que ens apena. Creiem poder exigir, almenys, discreció. I, si no hem d'imposar a ningú una norma, hem de sotmetre, almenys, la responsabilitat dels actes de cadascú —encerts o descercats— al poble de Catalunya que ens mira i ens jutja.

que el Cèsar no és una criatura de Déu, perquè esto no l'hevia a considerar com un dios al Cèsar y, finalment, afirmar que el Cèsar és el únic dios.

Conseqüència: que el Cèsar no és ningú i no té dret a res.

«D'ací... saltar en diem esmenar la plana a Jesucrist!»

El ministre de Justícia diu que portarà al pròxim Consell el projecte sobre la creació de camps de concentració i d'una penitenciarà a la Guinea

Madrid, 28. — El ministre de Justícia ha manifestat als periodistes que pensava portar al proper Consell de Ministres el projecte definitiu sobre camps de concentració de devagats i malfactors i creació d'una penitenciarà a la Guinea.